

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
6.9.2013
Taltionumero
2764
Diaarinumero
866/3/12

1 (7)

Asia Vaikkeavammaiselle järjestettävää kuljetuspalvelua koskeva valitus

Valittaja A

Päätös, jota valitus koskee

Turun hallinto-oikeus 9.2.2012 nro 12/0074/2

Asian aikaisempi käsittely

A on 11.8.2011 hakenut vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammapalvelulaki) mukaisten vaikeavammaisen kuljetuspalveluiden järjestämistä asioimis- ja virkistysmatkoihinsa. Matkojen määräksi on esitetty 20 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa.

Turun peruspalvelulautakunnan alainen viranhaltija on 24.8.2011 hylännyt hakemuksen. Päätöksen mukaan A:ta ei voida pitää vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun asetuksen tarkoittamana vaikeavammaisena suhteessa kuljetuspalveluun.

Turun peruspalvelulautakunnan yksilöasioiden jaosto on 20.9.2011 hylännyt A:n oikaisuvaatimuksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Turun hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt A:n valituksen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Vammaispalvelulain 1 §:n mukaan tämän lain tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä. Vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suorituakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaispalveluasetuksen 4 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluihin niihin liittyvine saattajapalveluineen kuuluu vaikeavammaisen henkilön työssä käymisen, opiskelun, asioimisen, yhteiskunnallisen osallistumisen, virkistykseen tai muun sellaisen syyn vuoksi tarpeelliset, jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset. Vammaispalveluasetuksen 5 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluja ja niihin liittyviä saattajapalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Pykälän 2 momentin mukaan kuljetuspalveluja ei järjestetä henkilölle, joka saa näitä palveluja muun lain nojalla.

Lääketieteen lisensiaatti B:n vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelutarpeen arviointia varten 10.5.2011 antaman lausunnon mukaan A:lla on ollut lokakuussa 2009 aivoverenvuoto. Diagnoosit ovat kallonsisäisen verenvuodon myöhäisvaikutukset, verenpainetauti, ortostaattinen hypotensio (pystyasennossa ilmenevä verenpaineen haitallinen lasku) ja kilpirauhasen vajaatoiminta. Hän ei kykene kallonsisäisen verenvuodon myöhäisvaikutusten takia käyttämään julkisia liikennevälineitä. Verenpainetauti ja ortostaattinen hypotensio haittaavat ajoittain kohtuuttomasti kykyä käyttää julkisia liikennevälineitä. Liikkuminen on epävarmaa, ja A:lla on tasapaino-ongelmia sekä kaatumistaipumusta. Alaraajojen voimat ovat heikentyneet aivoverenvuodon takia. Aivoverenvuodon jälkeen A:lla on ollut myös masennusta ja ahdistuneisuutta. Lääkityksellä tilanne on kuitenkin hänen mukaansa hyvä. Liikkuminen on talvella hankalampaa kuin kesällä, koska talvella on liukasta. A ei pysty nousemaan matalalattiabussiin tai palvelulinjaan. Hänellä on käytössään rolaattori. Hänellä on vaikeuksia liikkua ilman saattajan apua.

A asuu hissillisessä kerrostalossa Turussa. Hän saa kotihoitoa. A on tavattu vammaispalvelutoimistossa 11.8.2011 hänen hakiessaan kuljetuspalvelua. Tuolloin A

liikkui rauhallisin askelin rollaattoria apunaan käyttäen. Hän kertoi muistinsa ja suuntavaistonsa heikentyneen. Lisäksi hän kertoi pelkäävänsä linja-auton käyttöä, ja että siihen nouseminen rollaattorin kanssa on vaikeaa. Hänelle on myönnetty sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua kesä-joulukuussa 2011.

Oikaisuvaatimuksen mukaan A:n jokapäiväiseen elämään pahimmin vaikuttavat tekijät ja suurimmat puutteet ovat omatoimisuudessa, loogisessa ajattelussa ja yleisesti asioiden hallintakyvyssä. Ne ovat kadonneet häneltä sairauden myötä lähes kokonaan. Muistamattomuus ja ajatuskatkot tietyissä asioissa ovat myös päivittäin toistuvia. Lisäksi hän joutuu helposti paniikkiin ja suuntavaisto on huono.

A on ilmoittanut käyttävänsä taksia muun muassa käydessään sairaalassa katsomassa puolisoaan. Hän on aivoverenvuodon jälkeen heikentynyt fyysisestikin, mikä ilmenee lihasten heikkoutena ja kömpelyytenä; esimerkiksi elokuussa 2011 hän on kaatunut yllättäen asioidessaan pankissa.

Arvioitaessa vaikeavammaisuutta kuljetuspalvelujen suhteen on otettava huomioon hakijan tilanne ja olosuhteet kokonaisuudessaan. Lääkärintalouksellaisista ja muusta asiassa esitetystä selvityksestä ilmenee, että A:lla on vaikeuksia liikkumisessaan. Hänellä on myös muistamattomuutta, ajatuskatkoksia ja aloitekyvyttömyyttä. Hänen terveydentilansa ja omatoimisen suoriutumisen puutteet huomioon ottaen hän ei voi käyttää haettuja kuljetuspalveluja ilman saattajaa. Vaikka asiassa on viitattu saattajan tarpeeseen, ulkopuolisen saattajan palveluista kuljetuspalveluun liittyen ei ole osoitettu olevan kysymys. Haettu kuljetuspalvelu ei siten vaikuttaisi sillä tavoin hänen liikkumiseensa, että hän välttämättä tarvitsisi kuljetuspalveluja suoriutuakseen lain tarkoittamalla tavalla omatoimisesti tavanomaisista elämän toiminnoista. A:ta ei siten voida kuljetuspalvelujen suhteen pitää vammaispalveluasetuksen tarkoittamana vaikeavammaisena henkilönä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa. Tämän vuoksi ja kun A:lle on järjestetty sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu, Turun kaupunki ei ole velvollinen järjestämään hänelle vammaispalvelulain tarkoittamia kuljetuspalveluja.

Hallinto-oikeuden soveltamat oikeusohjeet

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 1 §, 4 § 1 momentti ja 8 § 2 momentti

Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 4 § 1 momentti ja 5 § 1 momentti

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan ja hänelle myönnetään vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu.

A ei pysty käyttämään julkisia kulkuneuvoja ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia vuonna 2009 sairastamansa aivoverenvuodon jälkiseurauksien vuoksi.

Turun peruspalvelulautakunta on antanut selityksen.

A:lle on varattu tilaisuus vastaselityksen antamiseen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hylkää valituksen. Hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta ei muuteta.

Perustelut

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle muun ohella kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vamman- tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Mainitun pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä muun ohella kuljetuspalvelujen sisällöstä ja järjestämisestä.

Vammaispalvelulain 10 §:n mukaan tarkemmat perusteet palvelujen ja tukitoimien saamiselle säädetään asetuksella.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun asetuksen (vammaispalveluasetus) 4 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluihin niihin liittyvine saattajapalveluineen kuuluu vaikeavammaisen henkilön työssä käymisen, opiskelun, asioimisen, yhteiskunnallisen osallistumisen, virkistyksen tai muun sellaisen syyn vuoksi tarpeelliset jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset.

Vammaispalveluasetuksen 5 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluja ja niihin liittyviä saattajapalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Hallituksen esityksessä laiksi vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista sekä laiksi sosiaalihuoltolain 17 §:n muuttamisesta (HE 219/1986 vp, yleisperustelut s. 4) lausutaan, että vaikeavammaisten tasa-arvon kannalta on tärkeää, että heidän mahdollisuutensa saada kohtuullinen määrä heidän omatoimisen suoriutumisensa vuoksi välttämättömiä erityispalveluja ja tukitoimia tulisi valtakunnallisesti yhdenmukaisesti turvatuksi. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan kunnille säädettäväksi erityinen järjestämisvelvollisuus sellaisten palvelujen ja tukitoimien osalta, jotka ovat vaikeavammaisten henkilöiden itsenäisen suoriutumisen kannalta välttämättömiä. Tällaisiksi on katsottu muun muassa kuljetuspalvelut.

Hallituksen esityksessä lausutaan edelleen (yleisperustelut s. 6), että liikkuminen on eräs olennaisimpia osallistumisen edellytyksiä. Koulunkäynti, työ ja harrastukset edellyttävät mahdollisuutta liikkua. Lakiehdotuksen mukaisilla kuljetuspalveluilla turvattaisiin myös vaikeimmin vammaisille henkilölle kohtuulliset liikkumismahdollisuudet samoin kustannuksin kuin muillekin kansalaisille.

Hallituksen esityksen mukaan (yksityiskohtaiset perustelut s. 13) kuljetuspalveluja järjestettäisiin asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden sellaiselle vaikeavammaiselle henkilölle, joka ei vammansa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Tällaisia ovat muun muassa vaikeasti liikuntavammaiset, kuurosokeat sekä sokeat henkilöt. Kuljetuspalveluja voidaan tarvittaessa täydentää sosiaalihuoltolain mukaisilla kotipalveluilla, joihin kuuluvat muun muassa saattopalvelut.

Hallinto-oikeuden päätöksen perusteluissa selostetun lääkärinlausunnon mukaan A:lla on kallonsisäisen verenvuodon myöhäisvaikutuksina tasapaino-ongelmia sekä alaraajojen heikentymistä. Hänellä on lisäksi hui-mauksen takia kaatumistaipumusta. Liikkuminen on lääkärinlausunnon mukaan epävarmaa, mutta lausunnossa ei kuitenkaan tarkemmin selvitetä, miten A:n sairaudet vaikuttavat hänen kykyynsä liikkua.

Mahdollinen saattajapalvelun tarve ei ole este kuljetuspalvelun myöntämiselle, jos edellytykset kuljetuspalvelun myöntämiselle muutoin täyttyvät. Asiassa saadun selvityksen perusteella A:ta ei kuitenkaan voida pitää vammaispalveluasetuksen 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuna vaikeavammaisena henkilönä, jolle on järjestettävä vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettut kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen.

Tämän vuoksi ja kun otetaan huomioon korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen lopputuloksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Irma Telivuo

Anne E. Niemi

Riitta Mutikainen

Tuomas Lehtonen

Outi Suviranta (t)

Asian esittelijä,
oikeussihteeri Henna Rintala

Jakelu

Päätös

A, maksutta

Jäljennös

Turun hallinto-oikeus

Turun peruspalvelulautakunnan yksilöasioiden jaosto